

Skifti av deyðsbúgvum

Vegleiðing frá skiftirættinum

Innihald

Hvussu byrjar tað?.....	5
Hvør ræður yvir virðum og ognuð?.....	5
Hvussu skal búgvíð skiftast?.....	6
Jarðarferðarútlegg.....	7
Hjúna felagaútlegg.....	8
Óskift búgv.....	9
Privat skifti.....	11
Alment skifti.....	14
§ 75-skifti – ístaðin fyri alment skifti.....	15
Skattaviðurskifti.....	16
Tryggingar og pensiónir.....	17
Arvagjald.....	18
Rættargjald – Skiftirættarvátan.....	19
Skiftigjald.....	19

Tá ið ein av okkara næstingum doyr, skal støða takast til, hvussu búgvið skal viðgerast. Hesin bóklingur kannar um, hvat skiftirætturin ger, tá ein deyðsfráboðan kemur. Skiftirætturin er ein deild í Føroya rætti, sum millum annað tekur sær av at viðgera deyðsbúgv.

Bóklingurin greiðir í stuttum frá ymiskum hættum at viðgera eitt deyðsbúgv, og frá treytum, mannagongdum og gjøldum fyri skiftihættirnar.

Hvussu byrjar tað?

Tá skiftirætturin fær fráboðan um eitt andlát, verður eitt skiftimál stovnað og málsnummar ásett. Hetta nummarið nevna vit vanliga SKS nummar, og tað sæst á øllum brøvum okkara ovarlaga á høggru síðu. Hetta nummarið skulu tit upplýsa, hvørja ferð tit venda tykkum til skiftirættin.

Skiftirætturin kannar, um tann deyði hevur skrivað notartestamenti, og sendir síðani fráboðan um andlátið til ymiskar almennar myndugleikar, tryggingarfeløg og peningastovnar. Fráboðan verður einans send til føroyskar myndugleikar, tryggingarfeløg og peningastovnar, uttan so er, at okkurt ávíst talar fyri at senda fráboðan til onnur lond.

Skiftirætturin sendir eisini bræv til samskiftispersónin saman við hesari vegleiðing. Samskiftispersónurin er tann, sum stendur nevndur sum næsti avvarðandi á deyðsfráboðanini.

Brævið til samskiftispersónin skal nýtast sum heimild at biðja um útskriftir frá peningastovnum v.m.

Samskiftispersónurin hevur síðani ábyrgd av at seta seg í samband við møguligar arvingar og at kunna seg við figgjarligu viðurskiftini hjá tí deyða. Um so er, at samskiftispersónurin ikki sjálvur er arvingur, áliggur tað honum at lata brævið frá skiftirættinum víðari til ein arving og boða skiftirættinum frá. Í arvalógini §§ 1-5 sæst, hvør ið er arvingur¹.

Hvør ræður yvir virðum og ognum?

Skiftirætturin ræður yvir virðum og ognum, sum tann deyði átti, til avgerð er tikin um, hvussu búgvið skal viðgerast. Arvingarnir ráða sostatt ikki yvir ognunum og mugu til dømis ikki taka pengar av kontum hjá tí deyða.

¹ Arvalógini er at finna á www.logir.fo

Hvussu skal bógvið skiftast?

Arvingarnir skulu taka stöðu til, hvussu teir ynskja at skifta bógvið.

Tað er ikki altíð neyðugt at mæta til fundar í skiftirættinum. Arvingarnir kunnu sjávir heinta oyðubløð á www.sorinskrivarin.fo² at fylla út og senda inn til skiftirættin, ið síðani viðger málið.

Um arvingarnir ivast í onkrum, er altíð móguligt at ringja til skiftirættin á tlf. 311003.

Um skiftið ikki kann avgreiðast skrivliga, kallar skiftirætturin samskiftis-persónin inn til fundar. Samskiftispersónurin hevur ábyrgd av at geva arvingunum boð um fundin. Tað er ikki neyðugt, at allir arvingar koma til ein vegleiðandi fund, men allir eru vælkomnir.

Um so er, at arvingarnir ætla at lata ein advokat taka sær av skiftinum, skal tað fráboðast skiftirættinum skjótast gjørligt.

Jarðarferðarútlegg

Um ognirnar hjá tí deyða hava eitt samanlagt virði á minni enn 35.000 kr., kann bógvið enda sum jarðarferðarútlegg. Hetta merkir, at ognirnar hjá tí deyða verða latnar tí, sum hevur goldið ella skal gjalda jarðarferðina. Onki verður sostatt at arva og onki arvagjald goldið.

Tann, sum fær bógvið útlýggjað sum jarðarferðarútlegg, heftir einans fyri útreiðslurnar í sambandi við jarðarferðina. Viðkomandi heftir ikki fyri skuld hjá tí deyða.

Vanligt er, at tann, sum fær bógvið útlýggjað sum jarðarferðarútlegg, tekur sær av at rigga bústaðin hjá tí deyða av.

Umsókn um jarðarferðarútlegg skal sendast til skiftirættin. Samstundis skal gjald fyri skiftirættarvátan, 20 kr., flytast á kontu hjá skiftirættinum í Eik Banka, kontu nr. 9181-1850077, við viðmerking um SKS nummar.

Rættargjald: 20 kr.

Oyðublað: Umbøn um jarðarferðarútlegg

Hjúnafelagaútlegg

Búgvíð kann enda sum hjúnafelagaútlegg, um so er, at felagsbúgv og mógulig serogn hjá tí deyða og eftirsitandi hjúnafelaga hava í mesta lagið eitt samanlagt virði á 12.000 kr. Hjúnafelagin yvirtekur tá alt búgvíð. Onki verður sostatt at arva og onki arvagjald goldið.

Hjúnafelagin heftir fyri skuld hjá tí deyða.

Móguleiki er fyri hjúnafelagaútleggi, sjálvst um virðið á felagsbúnum og móguligari serogn er eitt sindur hægri enn 12.000 kr. Hetta kemst av, at serligar reglur galda fyri persónligar lutir, arbeiðsamboð og lutir til børnini (Skiftilógin §§ 62a og 62b).

Umsókn um hjúnafelagaútlegg skal sendast til skiftirættin. Samstundis skal gjald fyri skiftirættarvátan, 20 kr., flytast á kontu hjá skiftirættinum í Eik Banka, kontu nr. 9181-1850077, við viðmerking um SKS nummar.

Rættargjald: 20 kr.

Oyðublað: Umbøn um hjúnafelagaútlegg

Óskift búgv

Óskift búgv merkir, at skiftið av felagsbúnum verður útsett, til eftirsitandi hjúnafelagi doyr. Ein avgerðandi treyt fyri óskiftum búgv er, at tann deyði átti børn. Í summum førum skal óskifta búgvíð skiftast, eitt nú um eftirsitandi hjúnafelagi ynskir at skifta ella giftast uppafurt, ella um arvingarnir undir ávísnum treytum seta fram krav um skifti.

Í einum óskiftum búgv átekur eftirsitandi hjúnafelagi sær alla skuld og kautiónir hjá tí deyða.

Tað krevst ikki samtykki frá felagsbørnum fyri at sita í óskiftum búgv. Átti tann deyði serbørn, krevst samtykki frá teimum. Serbørnini kunnu ikki taka samtykkið aftur. Serbørn eru børn hjá tí deyða, men ikki børn hjá eftirsitandi hjúnafelaga. Til ber at skifta við serbørnini og sita í óskiftum búgv við felagsbørnunum.

Er eftirsitandi hjúnafelagi undir trotabúarviðgerð, ella eigur hann ikki so mikið, at hann fær svara hvørjum sítt, ber ikki til at sita í óskiftum búgv.

Tað eru einans felagsognir, sum kunnu fara í tað óskifta búgvíð. Um so er, at tann deyði átti nakað av serogn, skal hon skiftast beinanvegin og kann sostatt ikki verða partur av óskifta búnum. Støða má takast til, hvussu serognin skal skiftast. Arvingarnir eru vælkomnir at spyrja skiftirættin um móguligar skiftihættir fyri serognina.

Nær skal umsókn um óskift búgv latast inn?

Umsókn um óskift búgv skal latast skiftirættinum skjótast gjørligt og í seinasta lagi 4 vikur eftir dagfestingina á brævinum til samskiftispersónin. Umsóknin skal undirskrivast av eftirsitandi hjúnafelaga. Samtykki skal undirskrivast av móguligum serbørnum og leggjast við umsóknini. Samstundis skal gjald fyri skiftirættarvátan, 20 kr., flytast á kontu hjá skiftirættinum í Eik Banka, kontu nr. 9181-1850077 við viðmerking um SKS nummar.

Uppgerðir sum skulu latast inn

Ein uppgerð av felagsbúnum hjá hjúnafe­løgnum skal latast skiftirættin­um innan ½ ár eftir andlát.

Ein uppgerð yvir møgulega serogn hjá *eftirsitandi hjúnafe­laga* skal eisini latast skiftirættinum innan ½ ár eftir andlát.

Uppgerðirnar skulu undirskrivast av eftirsitandi hjúnafe­laga.

Fyri at skiftirætturin á besta hátt kann vegleiða, eiga uppgerðirnar at verða latnar inn saman við umsóknini um óskift búgv.

Rættargjald: 20 kr.
Oyðubløð: Umsókn um óskift búgv
Samtykki til óskift búgv - serbørn
Uppgerð av felagsbúgv
Uppgerð av serogn hjá eftirsitandi hjúnafe­laga

Privat skifti

Eitt búgv kann latast til privat skifti, um:

- allir arvingar eru samdir um tað,
- allir arvingar eru myndugir og ikki undir verjumáli, og
- allir arvingar eru solventir. Tað vil siga, at teir eru førir fyri at gjalda sína skuld, tá hon fellir til gjaldingar.

Í privatum skiftum átaka arvingarnir sær í felag alla skuld og møguligar kautiónir hjá tí deyða.

Allar avgerðir verða tiknar av arvingunum, sum sjálvir syrgja fyri at útfylla uppgerðir og taka sær av tí praktiska. Arvingarnir eiga til dømis at:

- gera kontur og møgulig lán hjá tí deyða upp
- umskráseta fastar ognir og eisini kunna SEV, oljuveitara og tryggingarfelag um broytingarnar
- umskráseta akfør, akfarstryggingar og vektgjald
- avlýsa hald, t.d. telefon, kringvarp o.s.fr.

Nær skal áheitan um privat skifti latast inn?

Áheitan um privat skifti skal latast skiftirættinum *skjótast gjørligt* og í seinasta lagi 4 vikur eftir dagfestingina á vegleiðandi brævinum til samskiftispersónin.

Samstundis skal gjald fyri skiftirættarvátan, 20 kr., flytast á kontu hjá skiftirættinum í Eik Banka, kontu nr. 9181-1850077, við viðmerking um SKS nummar.

Hvør skal undirskriva áheitanina?

Áheitanin skal undirskrivast av øllum arvingum persónliga ella við skifti­fulltrú. Skiftifulltrúin, sum skal nýtast, fæst á heimasíðu okkara, www.sorinskrivarin.fo. Møguligar skiftifulltrúir skulu latast skiftirættinum í frumriti saman við umsóknini.

Uppgerðir sum skulu latast inn

1. § 14 Uppgerð – Uppgerð yvir ogn og skuld við andlát

Innan 6 mánaðir eftir andlát ella 2 mánaðir eftir, at privat skifti er góðkent, skal ein uppgerð yvir ogn og skuld við andlát (§ 14 uppgerð) latast skiftirættinum. Allar ognir skulu ásetast eftir virðinum á deyðadegnum. Virðið á føstum ognum skal ásetast eftir söluvirðinum deyðadagin.

Uppgerðin skal undirskrivað av tí, sum arvingarnir hava valt at umboða bógvið, sí punkt 12 á oyðublaðnum “Áheitan um privat skifti”.

Fyri at skiftirætturin á besta hátt kann vegleiða, eigur § 14 uppgerðin at verða latin inn saman við áheitanini um privat skifti.

2. Búuppgerð við støði í § 14 uppgerð

Innan 1 ár eftir andlát skal ein búuppgerð við støði í § 14-uppgerðini latast skiftirættinum.

Búuppgerðin er tann endaliga uppgerðin av búnum. Hon byggir á § 14 uppgerðina yvir ogn og skuld við andlát, men vísir eisini á møguligar broytingar, sum eru hendar, síðani § 14 uppgerðin varð latin inn. Til dømis verða jarðferðakostnaður og møguligar inntøkur eftir andlát roknað upp í endaligu búuppgerðina.

Búuppgerðin kann eisini latast inn saman við áheitanini um privat skifti og § 14 uppgerðini yvir ogn og skuld við andlát. Skildagurin fyri búuppgerðina kann í fyrsta lagi vera deyðadagurin og í seinasta lagi 1 ár eftir deyðadagin.

Búuppgerðin skal undirskrivað av øllum arvingum persónliga ella við skiftifulltrú.

Skattagóðkenning

Tá skiftirætturin hevur móttikið og góðkent búuppgerðirnar, verða tær sendar TAKS til góðkenningar. Skiftirætturin og umboðið hjá arvingunum fáa boð um góðkenningarnar frá TAKS.

Arvagjald

Arvagjaldsrokning verður send umboðnum hjá arvingunum. Arvingarnir hefta í felag fyri arvagjaldið. Mælt verður tí til, at arvagjaldið verður goldið, áðrenn arvingarnir býta arvin millum sín. Tá arvagjaldið er goldið, verður bógvið endað.

Rættargjald:	20 kr.
Arvagjald:	
Oyðubløð:	Áheitan um privat skifti Uppgerð yvir ogn og skuld við andlát (§ 14 uppgerð) Búuppgerð við støði í § 14 Skiftifulltrú

Alment skifti

Búgvíð verður tikið undir alment skifti, um so er:

- at tann deyði hevur ynskt tað, ella
- minst ein arvingur ynskir tað, ella
- at búgvíð er insolvent, og arvingarnir ikki ynskja at taka við skuld, ella
- at onkur av arvingunum er undir 18 ár, ella
- at onkur av arvingunum er undir verjumáli, ella
- at onkur av arvingunum er burturstaddur og ikki er at finna, ella
- at freistir og treytir fyri einum privatum skifti ikki verða hildnar.

Um so er, at ein arvingur ynskir alment skifti, skal áheitan latast skiftirættinum sum skjótast.

Í almennum skifti er ikki neyðugt, at arvingarnir átaka sær skuld hjá tí deyða. Um eitt búgv fyrst hevur verið latið arvingunum til privat skifti, ábyrgdast arvingarnir tó framhaldandi fyri skuldina.

Búviðgerðin

Proklama

Skiftirætturin setur lýsing í Dimmalætting og møguliga Statstidende við freist til kravánarar at seta síni krøv fram móti búnum. Við hesum verður tryggjað, at møgulig skuld verður goldin, áðrenn arvingarnir fáa útgoldið arv.

Hjálparin hjá skiftirættinum

Í einum almennum skifti setur skiftirætturin ein advokat at taka sær av búviðgerðini. Hesin advokatur verður nevndur hjálparin hjá skiftirættinum. Skiftirætturin hevur fastar hjálparar, sum eru vanir at taka sær av skiftum.

Kostnaður

Áðrenn arvalutur verður latin arvingum, skulu arvagjald, skiftigjald og búkostnaður, eitt nú virðismetingar og samsýning til hjálparan hjá skiftirættinum, rindast.

§ 75-skifti – ístaðin fyri alment skifti

Um so er, at onkur av arvingunum er undir 18 ár ella undir verjumáli, kann búgvíð ikki viðgerast sum vanligt privat skifti. Neyðugt er tó heldur ikki altíð við einum almennum skifti. § 75 í skiftilógini loyvir undir ávísium treytum einum serligum skifti, sum líkist tí privata skiftinum.

Aftur at treytunum í tí privata skiftinum eru hesar serligu treytir:

1. Teir myndugu arvingarnir fríhalda arvingar undir 18 ár ella undir verjumáli fyri møguliga skuld, ið er størri enn arvalutur teirra.
2. Ein advokatur við vitan um avgreiðslu av deyðsbúgvum skal avgreiða búgvíð fyri arvingarnar og taka sær av búviðgerðini.
3. Um so er, at verjin hjá einum arvingi undir 18 ár ella undir verjumáli eisini er arvingi í búnum, skal ein fyribilsverji tilnevast í sambandi við skiftið.

Nær skal umbøn um § 75-skifti latast inn?

Umbøn um § 75-skifti skal latast skiftirættinum skjótast gjørligt og í seinasta lagi 4 vikur eftir dagfestingina á brævinum til samskiftispersónin.

Proklama

Advokaturin setur lýsing í Dimmalætting og møguliga Statstidende við freist til kravánarar at seta síni krøv fram móti búnum.

Kostnaður

Áðrenn arvalutur verður latin arvingum, skal rættargjald, skiftigjald, arvagjald og búkostnaður, eitt nú virðismetingar og samsýning til advokatin, rindast.

Oyðublað: Áheitan um skifti eftir § 75

Skattaviðurskipti

Út frá tí, sum arvingarnir upplýsa fyri skiftirættinum, vegleiðir skiftirætturin um, hvat víðari skal henda í búnum, og hvørjar skiftihættir arvingarnir kunnu velja.

Ymsu skiftihættirnir kunnu hava skattligar fyrimunir og vansar.

Val av skildegi fyri búuppperðina kann eisini hava skattligar fyrimunir og vansar.

Skiftirætturin vegleiðir ikki um skattlig viðurskipti. Arvingarnir mugu sjálvir, um teir ynskja tað, søkja sær ráðgeving hesum viðvíkjandi hjá TAKS, advokati, grannskoðara ella øðrum.

Tryggingar og pensiónir

Tryggingar og pensiónir, sum falla til gjaldingar í sambandi við deyða, skulu í summum førum takast við í búgvið. Arvingar hava skyldu at kunna skiftirættin um møguligar tryggingar og pensiónir, sum falla til gjaldingar í sambandi við deyða.

Tryggingar og pensiónir, sum hava til endamáls at rinda til lívsins upphald hjá eftirsitandi, fara beinleiðis uttan um búgvið til næsta avvarðandi ella tann, sum er innsettur at fáa tær.

Uttan mun til, um tryggingin ella pensiónin verður tikin við í búgvið ella ikki, skal arvagjald í flestu førum gjaldast. Sí nærri um arvagjald á síðu 18.

Niðanfyrir sæst, hvussu nakrar av mest vanligu tryggingunum og pensiónunum verða viðgjørdar í sambandi við skifti.

Kapitalpensión

Verður útgoldin til næsta avvarðandi uttan um búgvið. Um ongir lívsarvingar eru, verður pensiónin goldin til búgvið.

Ratupensión

Verður útgoldin til næsta avvarðandi uttan um búgvið. Um hann, ið fær útgoldið tryggingina, doyr í útgjaldingartíðarskeiðinum, halda útgjöldini fram til næsta avvarðandi í staðin.

Lívstrygging

Verður útgoldin til næsta avvarðandi uttan um búgvið, um ikki onnur avtala er millum tryggingartakaran og tryggingarveitaran.

Restskuldartrygging

Tryggingin verður nýtt at niðurgjalda tey lán, sum hon er knýtt at. Skuldin í búnum verður sostatt minni, og meira verður at skifta.

Arvagjald

Í öllum búgvum, ið verða skift sum privat, alment ella § 75-skifti, fellur arvagjald til gjaldingar.

Arvagjaldið verður roknað av tí arvi, ið hvør einstakur arvingur fær.

Í privatum skifti hefta allir arvingar í felag fyri arvagjaldið.

Arvagjald verður roknað eftir støddini á arvalutinum og tilknýtinum til tann deyða, sí § 2A – D í arvagjaldslógini.

Arvagjald av tryggingum, ið fara uttan um búgvið

Tá ein lívstrygging fellur til útgjaldingar, skal arvagjald í flestu forum roknað, sjávt um tryggingin verður goldin uttan um búgvið.

Arvagjald skal vanlig gjaldast, um so er, at tann deyði sjálvur hevur goldið inn til tryggingina/pensiúnina. Um tann deyði og tryggingar-/pensiúnmóttakarinn í felag hava goldið inn til tryggingina/pensiúnina, verður arvagjaldið roknað eftir lutfallinum, ið tey hava goldið.

Skiftirætturin *skal altíð* hava avrit av tryggingarsáttmálanum.

Er talan um eitt óskift búgv, fellur arvagjald ikki av tryggingarupphæddini.

Arvagjald - bústaðarrættur

Um tann deyði hevur givið øðrum føstu ogn sína ella selt hana til undirpris, men samstundis treytað sær sjálvum bústaðarrætt, - sum er tinglýstur á ognini, tá ið hann doyr, - skal arvagjald gjaldast av ognini. Arvagjald verður roknað virðinum, ið ognin hevði deyðadagin.

Um ein ogn fellur í arv soleiðis, at ein persónur fær ognarrættin, meðan ein annar fær brúksrættin, skal arvagjald í fyrstu syftu roknað av brúksrættinum. Tá brúksrætturin heldur uppátt, skal tann, ið fekk ognarrættin, gjalda arvagjald av ognini.

Rættargjald – Skiftirættarvátan

Rættargjald á 20 kr. skal gjaldast í öllum skiftum fyri at fáa eina skiftirættarvátan. Gjaldið skal flytast á kontu hjá skiftirættinum í Eik Banka, kontu nr. 9181-1850077, við viðmerking um SKS nummar. Skiftirættarvátanin gevur ræðisrætt yvir ognunum hjá tí deyða og verður millum annað nýtt til at gera kontur í peningastovnum upp. Skiftirættarvátanin verður eisini nýtt til at tinglýsa fastar ognir, so at arvingarnir kunnu skrasetast sum eigarar av føstum ognum og harvið ráða yvir teimum.

Skiftigjald

Skiftigjald skal gjaldast av öllum búgvum, sum verða viðgjørd sum almenn skifti ella § 75 skifti.

Fyri almenn skifti verður skiftigjaldið roknað av samlaða virðinum á búnum, áðrenn skuld og annað eru drigin frá.

Skiftigjaldið er 2 % av samlaða virðinum, tó er tað 1 %, í tann mun, at ognirnar eru skuldarbundnar við veð.

Fyri skifti, sum verða avgreidd eftir § 75 í skiftilógini, er skiftigjaldið 250 kr.

Føroya Rættur
Skiftirætturin
C. Pløysngøta 1
FO-110 Tórshavn
Telefon 311003
post@sorinskrivarin.fo

Skiftirætturin hevur telefontíð:
týsdag, hósdag og fríggjadag kl. 10 – 14.30